

Савіцький В.В.,
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»
Науковий керівник: Валерко Р. А.,
к.с.-г.н., доц., доцент кафедри екології та природоохоронних технологій,
Державний університет «Житомирська політехніка»
ke_vra@zti.edu.ua

НЕОБХІДНІСТЬ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Необхідність проведення громадського екологічного контролю є нагальною, оскільки наразі є очевидним те, що вирішення екологічних проблем не може бути пріоритетом лише учених, держслужбовців або підприємців. Суспільство почало відчувати на собі негативні наслідки забруднення довкілля, що спричинило підвищення рівня їх екологічної свідомості [1].

Участь громадськості при здійсненні державного екологічного нагляду обґрунтована необхідністю впровадження екологічного законодавства Європейського союзу внаслідок підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Громадський екологічний контроль та активна участь громадськості при прийнятті рішень, що стосуються охорони навколишнього природного середовища дають змогу контролювати діяльність державних органів, суб'єктів господарської діяльності та покращити їх роботу шляхом подання пропозицій та зауважень, а також знизити корупційні ризики тощо.

Із введенням воєнного стану в Україні 24 лютого 2022 року лісова галузь стикається з надзвичайними викликами. Гострими питаннями постали охорона лісів від пожеж, збільшення площі лісів у 2022 році порівняно з 2021 роком у 45 разів, незаконні рубки, захист лісових екосистем від шкідників і хвороб через неможливість використання цивільної авіації для обробки. Крім того, експлуатація лісових масивів також перешкоджає здійсненню лісозахисних заходів [3]. Величезна кількість металобрухту та осколків снарядів від застарілої військової техніки пошкодила насадження та знищила біорізноманіття лісового фонду. Ризик підвищення радіаційного фону внаслідок лісових пожеж у зонах відчуження.

Одним із найпоширеніших негативних впливів людської діяльності на лісові екосистеми є незаконні рубки, які здійснюються без спеціальних дозволів. Зокрема, така ситуація почала фіксуватися в умовах воєнного стану, оскільки деревина є потужним енергетичним та будівельним ресурсом.

Проте наразі участь громадськості в охороні лісів є високою. Мобільний додаток «ЕкоЗагроза», розроблений Мінприроди, дає можливість будь-якому громадянину за допомогою смартфона надсилати інформацію про протиправну діяльність у лісах та пожежі з геоприв'язкою місцевості. Це дає змогу в режимі реального часу відстежувати екологічні злочини та розробляти плани їх ліквідації [3].

Станом на травень 2023 року зафіксовано понад 2400 повідомлень про шкоду довкіллю через додаток ЕкоЗагроза [4], 73 з яких стосуються порушень лісу та об'єктів природно-заповідного фонду, загальні збитки від яких сягнули 224 млн грн [5].

Також активну участь громадськість проявляє при відновленні лісових насаджень. Зокрема, на Житомирщині не зважаючи на війну, за перше півріччя 2022 року у рамках програми «Ліси Перемоги» було висаджено 3662 га лісових культур, що на 8 % більше порівняно із минулим роком [6].

Таким чином, можна стверджувати, що громадськість, розуміючи важливу роль лісів у воєнний час, які оберігають від обстрілів міста і села, бере активну участь у їх відновленні та охороні.

Література:

1. Герасимчук, Л., Медведовський, Є., & Валерко, Р. (2023). Державний нагляд (контроль) у сфері охорони, захисту, використання та відтворення лісів на території житомирської області. *Проблеми хімії та сталого розвитку*, (4), 38–47. <https://doi.org/10.32782/pcsd-2022-4-4>.
2. Заверюха М. М. Правова охорона лісів в умовах воєнного часу. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. Вип. 3. С. 164-167. DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.3.27>.
3. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. «ЕкоЗагроза» як інструмент фіксації екологічних злочинів у лісовому господарстві. *Лісові екосистеми: сучасні проблеми і перспективи досліджень-2022*: Мат-ли I Всеукр. наук.-практ. конф., 30 травня 2022 р. Житомир: Поліський національний університет, 2022. – С. 30-31.
4. Українці активно долучаються до фіксації воєнних злочинів. URL: <https://eco.gov.ua/news>.
5. ЕкоЗагроза: офіційний ресурс Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. URL: <https://ecozagroza.gov.ua/>.
6. Житомирські ліси Перемоги / Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3565660-zitomirski-lisi-peremogi.html>.